

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

RKR-411-6/13/BR- 11 /13

Kraków, dn. 20 grudnia 2013 r.

DECYZJA Nr RKR- 42 /2013

I. Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 107 poz. 887):

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

1. po uprawdopodobnieniu, w toku postępowania antymonopolowego - przeprowadzonego z urzędu - pod zarzutem nadużywania przez Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Nowy Żmigród polegającego na:

- a) Narzucaniu przyszłym odbiorcom uciążliwych dla nich i przynoszących Gminnemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie nieuzasadnione korzyści technicznych warunków podłączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, w świetle których odbiorcy chcący podłączyć się do sieci są zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. włączenia do sieci wodociągowej i włączenia do sieci kanalizacyjnej,

że objęte w/w zarzutem działania przedsiębiorcy naruszają zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 6 w/w ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

- b) Narzucaniu uciążliwych warunków umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków przynoszących Gminnemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie nieuzasadnione korzyści w drodze posługiwania się w ich treści postanowieniami umownymi, zgodnie z którymi:

Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź przerwy w świadczeniu usług odprowadzania ścieków wywołane:

- brakiem wody na ujęciu,
- zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,
- przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych,

że objęte w/w zarzutem działania przedsiębiorcy naruszają zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 6 w/w ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

- c) Narzucaniu uciążliwych warunków umów o świadczenie usług dostawy wody przynoszących Gminnemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie nieuzasadnione korzyści w drodze posługiwania się w ich treści postanowieniem umownym, zgodnie z którym Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania płomby wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza

że objęte w/w zarzutem działania przedsiębiorcy naruszają zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 6 w/w ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

2. po przyjęciu zobowiązania Gminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom określonym w pkt I.1 niniejszej decyzji, poprzez:

- a) W przypadku zarzutu określonego w pkt I.1 a) decyzji wydawanie warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zgodnych z przepisami art. 2 pkt 5 i 6 i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.), z tym, że:
- W przypadku sieci wodociągowej wykonywanie na własny koszt przez Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie, jako właściciela sieci wodociągowej, części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 6 i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.).
 - W przypadku sieci kanalizacyjnej – zgodnie z ustaleniami dokonanymi przez Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie z Gminą Nowy Żmigród – wykonywanie przez Gminę, jako właściciela sieci kanalizacyjnej, części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.).
- b) W przypadku zarzutu określonego w pkt I.1 b) decyzji zaprzestanie stosowania we wzorcach umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków postanowień wskazanych w pkt I.1b) niniejszej decyzji i zastąpienie ich jednolitym dla wszystkich Odbiorców postanowieniem o treści:
- „Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane okolicznościami, za które Przedsiębiorstwo nie ponosi winy, w szczególności:*
- *niezawinionym przez Przedsiębiorstwo brakiem wody w ujęciu,*

- niezawinionym przez Przedsiębiorstwo zanieczyszczeniem wody w ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,
- niezawinionymi przez Przedsiębiorstwo przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.”

c) W przypadku zarzutu określonego w pkt I.1 c) decyzji zaprzestanie stosowania we wzorcach umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków postanowienia wskazanego w pkt I.1c) niniejszej decyzji i zastąpieniem go jednolitym dla wszystkich Odbiorców postanowieniem o treści:

„Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania plombi wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczenia lub zaborze.”

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie **obowiązek wykonania tego zobowiązania**.

II. Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

ustala się termin wykonania zobowiązania, o którym mowa w pkt I.2 sentencji niniejszej decyzji **jako 6 miesięcy licząc od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji**.

III Na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 107 poz. 887),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie **obowiązek złożenia do dnia 15 sierpnia 2014 r. sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania**, o którym mowa w pkt I.2 niniejszej decyzji.

Sprawozdanie to winno zawierać w szczególności:

1. Kopie 5 kompletów dokumentów dotyczących wydania technicznych warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i oddzielnie kanalizacyjnej wydanych w okresie od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji;
2. Informacje dotyczące ilości umów o:
 - dostarczanie wody,
 - odprowadzanie ścieków,

zawartych z Odbiorcami w oparciu o kwestionowane wzorce do daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji;

3. Informacje dotyczące liczby odbiorców, którym doręczono aneksy do umów o:

- dostarczanie wody,
- odprowadzanie ścieków,

uwzględniające wprowadzone we wzorcach umów zmiany wraz z kopiami 5 przykładowych aneksów skierowanych do odbiorców;

4. Kopie 5 przykładowych umów o:

- dostarczanie wody,
- odprowadzanie ścieków,

zawartych z odbiorcami w okresie od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji do dnia sporządzenia sprawozdania.

Uzasadnienie

W dniu 10 lipca 2013 r. postanowieniem nr RKR-182/2013 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura UOKiK w Krakowie (zwany dalej „Prezesem UOKiK”) wszczął postępowanie antymonopolowe, w związku z podejrzeniem nadużywania przez Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie (zwane dalej „Spółką”) pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Nowy Żmigród polegającego na:

1. Narzucaniu przyszłym odbiorcom uciążliwych dla nich i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści technicznych warunków podłączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, w świetle których odbiorcy chcący podłączyć się do sieci są zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu”, tj. włączenia do sieci wodociągowej i włączenia do sieci kanalizacyjnej,

- co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

2. Narzucaniu uciążliwych warunków umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści w drodze posługiwania się w ich treści postanowieniami umownymi, zgodnie z którymi:

„Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź przerwy w świadczeniu usług odprowadzania ścieków wywołane:

- brakiem wody na ujęciu
- zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,
- przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych”

- co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. Narzucaniu uciążliwych warunków umów o świadczenie usług dostawy wody przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści w drodze posługiwania się w ich treści

postanowieniem umownym, zgodnie z którym Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza

- co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wszczęcie postępowania antymonopolowego poprzedziło przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego (sygn. akt RKR-400-7/12/BR) mającego na celu ustalenie stosowanych na terenie Gminy Nowy Żmigród zasad zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków oraz określenia, czy nie nastąpiło naruszenie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego, w tym, czy sprawa ma charakter antymonopolowy.

Postanowieniem nr RKR-183/2013 z dnia 10 lipca 2013 r. zaliczone zostały w poczet dowodów informacje i dokumenty uzyskane przez Prezesa UOKiK w postępowaniu wyjaśniającym, prowadzonym pod sygnaturą akt RKR-400-7/12/BR, tj. :

- pismo Gminy Nowy Żmigród z 10 maja 2012 r. znak IOŚ.604.29.2012 wraz z załącznikami;
- pismo Gminy Nowy Żmigród z 21 czerwca 2012 r. znak IOŚ.604.29.2012 bez załączników.

Ustosunkowując się w dniu 13 września 2013 r. do zarzutów przedstawionych w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego (pismo Spółki znak: GPGK.A.XIV.25/13) Spółka wskazała, iż:

W przypadku zarzutu pierwszego uznaje stanowisko Prezesa UOKiK i zobowiązuje się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniu.

Równocześnie wskazała, iż sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Nowy Żmigród jest własnością Gminy, a Spółka otrzymała ją w bezpłatne użytkowanie. W związku z powyższym Spółka zwróciła się do Gminy z zapytaniem, czy przejmuje ona na siebie realizację lub finansowanie części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

W przypadku sieci wodociągowej stanowiącej własność Spółki realizować ona będzie przyłączanie nowych odbiorców zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

Również w przypadku zarzutu drugiego i trzeciego Spółka uznała stanowisko Prezesa UOKiK, iż ma miejsce narzucanie uciążliwych warunków umów o świadczenie usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Równocześnie zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia kwestionowanym przez Prezesa UOKiK naruszeniom.

Przedłożyła jako załącznik do w/w pisma nowe wzorce umów niezawierające kwestionowanych postanowień i wzorce aneksów do umów.

Zmiana zakwestionowanych postanowień we wzorcach umów i podpisywanie umów według nowego wzorca z nowymi odbiorcami nastąpi w dacie uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji. Z odbiorcami, z którymi podpisane były umowy zawierające

kwestionowane postanowienie podpisane zostaną aneksy. Aneksy do umów zostaną przedłożone do podpisania w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

W toku postępowania Prezes UOKIK ustalił następujący stan faktyczny:

Na terenie Gminy Nowy Żmigród działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków prowadzi Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Żmigrodzie (zwane dalej Spółką) wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000366824.

Na terenie Gminy Nowy Żmigród obowiązuje „Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków w gminie Nowy Żmigród” uchwalony Uchwałą nr L/324/10 Rady Gminy Nowy Żmigród z dnia 30 września 2010 r. – zwany dalej Regulaminem (załącznik do pisma Gminy Nowy Żmigród z dnia 10.05.2012 r. znak: IOŚ.604.29.2012).

Zgodnie z § 28 Regulaminu osoba ubiegająca się o przyłączenie jej nieruchomości do sieci składa Spółce wniosek o przyłączenie.

Spółka wydaje osobie ubiegającej się o przyłączenie „Warunki podłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej” (§ 30 Regulaminu). Dokument ten określa między innymi miejsce i sposób przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, w tym miejsce zainstalowania wodomierza głównego i/lub urządzenia pomiarowego.

Przed zakończeniem robót, tj. zasypaniem wykopu ziemnego Spółka dokonuje odbioru wykonanego przyłącza pod kątem spełnienia warunków technicznych (§ 30 ust. 5 Regulaminu).

Przedsiębiorstwo ma prawo odmówić przyłączenia do sieci, jeżeli przyłączy zostało wykonane niezgodnie z wydanymi warunkami technicznymi przyłączenia (§ 30 ust. 6 Regulaminu).

Jak wskazała Gmina Nowy Żmigród w piśmie z dnia 10 maja 2012 r. (znak: IOŚ.604.29.2012) i potwierdziła w piśmie z dnia 21 czerwca 2012 r. (znak: IOŚ.604.29.2012) oraz określiła Spółka w piśmie z dnia 13 września 2013 r. (pismo znak: GPGK.A.XIV.25/13) włączenie do sieci przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych wykonuje na własny koszt przyszły odbiorca. Zleca on wykonanie włączenia przedsiębiorcy posiadającemu stosowne uprawnienia.

Na terenie Gminy Nowy Żmigród usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków świadczone są przez Spółkę na podstawie „Umowy o dostarczanie wody” i „Umowy o odprowadzanie ścieków”.

Wzorce analizowanych umów zawierają między innymi następujące postanowienia:

1. umowa o odprowadzanie ścieków:

- § 7 pkt 2 „Dostawca nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług spowodowane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń kanalizacyjnych”;

2. Umowa o dostarczanie wody:

- § 6 Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody wywołane:

3. Brakiem wody na ujęciu.

4. Zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia.
6. Przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociagowych.

- § 12 „Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociagowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza”.

W pierwszym piśmie kierowanym do Prezesa UOKiK Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom oraz przedłożyła wzorce umów oraz wzorce aneksów do umów (pismo Spółki z 13.09.2013 r. znak: GPGK.A.XIV.25/13).

Spółka złożyła w dniu 13 września 2013 r. (pismo znak: GPGK.A.XIV.25/13) zobowiązanie do wykonywania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza wodociagowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i wydawania warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociagowej zgodnych z w/w przepisami począwszy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

W przypadku sieci kanalizacyjnej Spółka dokonała z Gminą Nowy Żmigród ustaleń dotyczących zasad wykonywania części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza kanalizacyjnego, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (pismo z dnia 23 października 2013 r. znak: GPGK.A.XIV.31/13). Zgodnie z nimi Gmina Nowy Żmigród będzie wykonywała na własny koszt tą część robót, a Spółka będzie wydawała warunki techniczne przyłączenia do sieci kanalizacyjnej zgodne z w/w przepisami począwszy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

W przypadku zarzutów dotyczących narzucania uciążliwych warunków umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków Spółka zobowiązała się do zmiany zakwestionowanych postanowień we wzorcach umów o dostarczanie wody i o odprowadzanie ścieków, podpisywania umów według nowego wzorca z nowymi odbiorcami (pismo Spółki z 13.09.2013 r. znak: GPGK.A.XIV.25/13). Z odbiorcami, z którymi podpisane były umowy zawierające kwestionowane postanowienia podpisane zostaną aneksy. Nowe wzorce umów zostaną wprowadzone do obrotu prawnego w dacie uprawomocnienia się decyzji, a aneksy do umów zostaną przedłożone wszystkim odbiorcom mającym podpisane umowy zawierające kwestionowane postanowienia w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

Kwestionowane postanowienia mówiące, iż :

„Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź przerwy w świadczeniu usług odprowadzania ścieków wywołane:

- brakiem wody na ujęciu
- zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,
- przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociagowych lub kanalizacyjnych,”

zostały zastąpione postanowieniami o treści:

„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane okolicznościami, za które Przedsiębiorstwo nie ponosi winy, w szczególności:

- niezawinionym przez Przedsiębiorstwo brakiem wody w ujęciu,

- niezawinionym przez Przedsiębiorstwo zanieczyszczeniem wody w ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,
- niezawinionymi przez Przedsiębiorstwo przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.”

Z nowych wzorców umów wykreślone zostało postanowienie:

„Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza”.

Zastąpione zostało ono postanowieniem o treści:

„Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze.”

W dniu 11 grudnia 2013 r. Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy. Strona nie skorzystała z możliwości zapoznania się z aktami.

Mając powyższe na uwadze, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Uprawdopodobnienie naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów warunkiem nałożenia przez Prezesa UOKiK na przedsiębiorcę zobowiązania zmierzającego do zapobieżenia naruszeniom określonym w art. 9 w/w ustawy jest uprawdopodobnienie, że doszło do naruszenia w/w przepisu. W związku z powyższym zachodzi konieczność przeanalizowania zachowań Spółki, stanowiących przedmiot postawionych jej zarzutów nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym.

Interes publiczny

W pierwszej kolejności konieczne jest stwierdzenie, że niniejsza sprawa ma charakter antymonopolowy, a zatem, iż w jej okolicznościach doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

Art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wyłącznie do podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy.

Takie stanowisko konsekwentnie prezentuje Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej SOKiK). W wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 92/00) Sąd stwierdził, że *interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej – art. 7 k.p.a. Publiczny znaczy dotyczący ogółu,*

dotykający ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy”.

Podobnie na temat interesu publicznego SOKiK wypowiedział się w wielu innych wyrokach, np. z dnia 30 maja 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 80/00), z dnia 4 lipca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 108/00), z dnia 6 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 78/00).

Powyższe stanowisko znalazło również potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 maja 2001 r. (sygn. akt I CKN 1217/98) stwierdził, że *„ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji”.*

W uzasadnieniu wyroku z dnia 26 lutego 2004 r. (sygn. akt III SK 2/04) Sąd Najwyższy dodał, iż naruszenie indywidualnego interesu (w powołanym wyroku – konsumenta), nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia publicznego zbiorowego interesu, jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Również w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 lipca 2003 r. (sygn. akt I CKN 496/01) Sąd Najwyższy zajął się tą kwestią i stwierdził, iż *„przy dokonywaniu oceny, czy doszło do naruszenia lub zagrożenia zasady wolnej konkurencji na rynku relewantnym, nie można poprzestać na zbadaniu sytuacji ewentualnego pokrzywdzenia bezpośrednich kontrahentów przedsiębiorcy dominującego na tym rynku. Potrzebne jest tu spojrzenie szersze, uwzględniające także to, w jaki sposób działania powodowego Przedsiębiorstwa odbijają się na interesach członków Spółdzielni, dotkniętych pośrednio działaniem powoda.(...) przy prawidłowo ustalonym rynku relewantnym, którym jest lokalny rynek zaopatrzenia w energię ciepłą, działania powoda naruszają interes o charakterze ogólniejszym - publicznoprawnym...”.*

Z kolei w wyroku z dnia 5 czerwca 2008 r. (sygn. akt III SK 40/07) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że *„ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni istnienie mechanizmu konkurencji, jako optymalnego sposobu podziału dóbr w społecznej gospodarce rynkowej, zatem każde działanie wymierzone w ten mechanizm, godzi w interes publiczny”.*

Przedmiotowe postępowanie podjęte zostało w interesie publicznym. Kwestionowane zasady prowadzenia działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków stosowane były w sposób powszechny. Tym samym praktyki te wymierzone były w każdego aktualnego i przyszłego odbiorcę zainteresowanego korzystaniem z usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków chcącym podłączyć się do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej i podpisać umowę na świadczenie tych usług. Przyjąć należy, że oceniane praktyki dotyczyły zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów – tj. osób fizycznych dokonujących czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z ich działalnością gospodarczą lub zawodową.

Wobec powyższego, uznać należy, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się między innymi przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów

o swobodzie działalności gospodarczej. Z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.) wynika, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która we własnym imieniu wykonuje działalność gospodarczą.

W rozważanym przypadku podmiot będący stroną postępowania bez wątpienia posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, a więc podmiot prawa odznaczający się wyodrębnieniem organizacyjnym i majątkowym, prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zachowania niniejszego podmiotu podlegają zatem kontroli dokonywanej na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Rynek właściwy

Ponieważ istotą praktyk ograniczających konkurencję, określonych w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców, Prezes UOKiK winien na wstępie ustalić rynek właściwy w danej sprawie, a następnie określić siłę rynkową jego uczestników.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów definiuje rynek właściwy jako rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakoś są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Tak więc rynek właściwy produktowo obejmuje wszystkie towary, które służą zaspokajaniu tych samych potrzeb nabywców, mają zbliżone właściwości, podobne cechy i reprezentują podobny poziom jakości. Pojęcie towarów obejmuje natomiast rzeczy, również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi a także roboty budowlane (art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Niezbędnym elementem rynku właściwego jest także jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów. Zatem, aby wyznaczyć rynek właściwy określoną działalność poddaje się analizie z punktu widzenia produktowego (asortymentowego), a także geograficznego.

Spółka prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług zbiorowego zaopatrzenia wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Nowy Żmigród. Przedmiotowe usługi nie posiadają substytutów, a Spółka – prowadząc działalność w powyższym zakresie na wskazanym obszarze – nie spotyka się z żadną konkurencją. Brak jest na terenie objętym jej działalnością przedsiębiorców oferujących towary służące zaspokajaniu zbiorowych potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę i kanalizacji zamienne względem usług świadczonych w tym zakresie przez Spółkę. Wynika to z uwarunkowań zarówno o charakterze prawnym, jak i technologicznym i organizacyjnym, gdyż świadczenie usług wodociągowych i kanalizacyjnych wymaga dysponowania odpowiednią infrastrukturą techniczną, co stwarza istotną barierę kosztową dla podjęcia działalności w tej dziedzinie.

Z powyższych względów uznać należy, iż rodzaj działalności prowadzonej przez Spółkę w omawianym zakresie oraz jej zasięg geograficzny wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i terytorialny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest wobec powyższego rynek usług polegających na dostarczaniu wody za pośrednictwem sieci wodociągowej i odprowadzaniu ścieków za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej

Należy dodatkowo zwrócić uwagę, iż każdy odbiorca tych usług musi zostać przed rozpoczęciem ich świadczenia przyłączony do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a to wiąże się z koniecznością wcześniejszego wystąpienia z wnioskiem o wydanie warunków technicznych przyłączenia do tych sieci, następnie wykonania przyłącza zgodnie z wydanymi warunkami i dokonania odbioru przyłącza i podpisanie umowy o świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Analizując rynek właściwy pod względem geograficznym – z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków – należy wziąć pod uwagę, iż zakres rynku właściwego wyznacza zasięg istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej eksploatowanej (bez względu na własność sieci) przez Spółkę, za pomocą której świadczy ona swoje usługi.

Właściwość produktową rynku analizowanego w niniejszym postępowaniu wyznacza rodzaj działalności prowadzonej przez Spółkę oraz zakres usług świadczonych przez tego przedsiębiorcę na rzecz odbiorców wody i dostawców ścieków.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę - zgodnie z art. 2 pkt 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu - jest to działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne.

Zbiorowe odprowadzanie ścieków natomiast zgodnie z art. 2 pkt 20 ww. ustawy to działalność polegająca na odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne.

Tak więc rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest w niniejszej sprawie rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, a rynkiem właściwym w ujęciu geograficznym jest obszar Gminy Nowy Żmigród.

Pozycja dominująca

Art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera bezwzględny zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym.

Aby zatem działania przedsiębiorcy zakwalifikować jako jedną z wymienionych w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów praktyk ograniczających konkurencję, należy uprzednio dowieść, że przedsiębiorca ten pozycję dominującą na rynku właściwym posiada.

Przez pozycję dominującą – zgodnie z treścią art. 4 pkt. 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca posiada pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

Odbiorcy wody i dostawcy ścieków z terenu Gminy Nowy Żmigród - poza usługami zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków świadczonymi przez Spółkę - nie mają alternatywnego źródła zaopatrzenia. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych musi spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (tak wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000 r., sygn. akt XVII Ama 44/00). Takie źródło dostaw wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Nowy Żmigród nie występuje.

W sprawie będącej przedmiotem niniejszego postępowania uprawdopodobniono zatem, że Spółka zajmuje pozycję dominującą na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym teren Gminy Nowy Żmigród. Jest bowiem wyłącznym dostawcą usług w zakresie zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków na w/w obszarze.

Spółka jest tzw. monopolistą naturalnym, co wynika z faktu sieciowego charakteru urządzeń służących do dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Na wyznaczonym wyżej rynku właściwym uczestnik nie spotyka się z żadną konkurencją w związku z czym zajmuje niekwestionowaną pozycję dominującą. Posiada więc na tym rynku siłę ekonomiczną, przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów.

Nadużywanie pozycji dominującej

Art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym”.

Przykłady nadużywania pozycji dominującej ustawodawca zdefiniował w art. 9 ust. 2 pkt 1-7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Narzucanie uciążliwych warunków umów

Art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „nadużywanie pozycji dominującej polega w szczególności na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści”.

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję będącej przedmiotem powyższego zarzutu – mając na uwadze, wcześniejsze udowodnienie posiadania przez Spółkę pozycji dominującej na rynku właściwym - niezbędne jest wykazanie spełnienia przez Spółkę trzech przesłanek wynikających bezpośrednio z art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. ustalenia, czy:

- przedsiębiorca narzuca określone warunki umów,
- narzucane warunki umów mają uciążliwy charakter,
- narzucane warunki umów przynoszą narzucającemu je przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Narzucanie uciążliwych warunków umów - jako jeden z przejawów nadużywania pozycji dominującej - ma miejsce wówczas, gdy dominant wykorzystując posiadaną siłę rynkową i sytuację przymusową kontrahentów, wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw zaopatrzenia na rynku, wymusza na nich określone zachowania.

Ad I.1.a) sentencji decyzji

Uprawdopodobnienie stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez narzucanie przyszłym odbiorcom uciążliwych dla nich i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści technicznych warunków podłączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, w świetle których odbiorcy są zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę

i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. włączenia do sieci wodociągowej i włączenia do sieci kanalizacyjnej.

Okolicznością umożliwiającą podejmowanie przez Spółkę działań będących przedmiotem rozpatrywanego zarzutu jest posiadanie przez nią siły rynkowej. Spółka prowadzi działalność gospodarczą w warunkach odizolowania od potencjalnych konkurentów zarówno barierą kosztów niezbędnych dla uruchomienia działalności w danej dziedzinie, jak i ustanowioną wcześniej strukturą organizacyjną i technologiczną, dysponuje potencjałem niezbędnym do narzucenia swoim odbiorcom postanowień umów.

Uwzględnic w niniejszej sprawie należy, że analizowanym przedmiotem działalności Spółki jest zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, a więc dobra o charakterze powszechnym, niezbędne dla normalnego funkcjonowania każdego odbiorcy.

Odbiorca, który chce zostać podłączony do sieci musi wystąpić do Spółki z wnioskiem o przyłączenie (§28 Regulaminu).

Spółka wydaje osobie ubiegającej się o przyłączenie „Warunki podłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej” (§ 30 Regulaminu). Dokument ten określa między innymi miejsce i sposób przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, w tym miejsce zainstalowania wodomierza głównego i/lub urządzenia pomiarowego.

Przed zakończeniem robót, tj. zasypaniem wykopu ziemnego, Spółka dokonuje odbioru wykonanego przyłącza pod kątem spełnienia warunków technicznych (§ 30 ust. 5 Regulaminu).

Spółka ma prawo odmówić przyłączenia do sieci, jeżeli przyłącze zostało wykonane niezgodnie z wydanymi warunkami technicznymi przyłączenia (§ 30 ust. 6 Regulaminu).

Odbiór przyłącza, dotyczący również oceny zgodności z wydanymi warunkami technicznymi, pozwala dopiero na rozpoczęcie świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Gdyby odbiorca nie wykonał przyłącza zgodnie z warunkami technicznymi wydanymi przez Spółkę pozbawiony byłby możliwości podłączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, a co za tym idzie korzystania z usług o charakterze powszechnym.

Tak więc Spółka dając odbiorcy wybór jedynie pomiędzy zawarciem umowy, a jej niezawarciem i pozbawieniem odbiorcy możliwości podłączenia do sieci i korzystania z usługi zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, narzuca kontrahentowi warunki umów – techniczne warunki podłączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane przyłączyć nieruchomość do sieci jeżeli są spełnione warunki przyłączenia określone w Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

Stosownie do art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomość została podłączona do sieci.

W analizowanej sprawie, stosownie do wyżej przywołanych postanowień Regulaminu, Spółka określa warunki przyłączenia, które zawierają w szczególności miejsce i sposób przyłączenia do sieci, wymagania dotyczące miejsca zainstalowania wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego, dopuszczalną ilość i jakość ścieków.

Przed podpisaniem umowy Spółka dokonuje odbioru technicznego pod kątem spełnienia warunków technicznych.

Spółka ma prawo odmówić przyłączenia do sieci, jeżeli przyłącze zostało wykonane niezgodnie z wydanymi warunkami przyłączenia.

Tak więc Spółka :

- określa warunki techniczne wykonania przyłącza,
- przeprowadza odbiór techniczny wykonanego przyłącza przed jego podłączeniem do sieci,
- podpisuje umowy o świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków tylko z tymi kontrahentami, których przyłącza zostały wykonane zgodnie z wydanymi warunkami przyłączenia.

Spółka bez względu na własność sieci wydaje osobom ubiegającym się indywidualnie o przyłączenie do sieci „Techniczne warunki podłączenia do sieci wodociągowej/kanalizacyjnej”.

W powyższych okolicznościach uznać należy zatem za uprawdopodobnione, iż warunki umów (warunki techniczne przyłączenia) stosowanych przez Spółkę nie tylko mogą być, ale są jej kontrahentom narzucane.

Co do uciążliwości kwestionowanych w pkt I.1.a) warunków umów należy wskazać, iż zgodnie z doktryną *„przez uciążliwy warunek należy rozumieć każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Ustalenia te powinny być dokonywane według kryteriów obiektywnych.”* (Stanisław Gronowski. Ustawa antymonopolowa. Komentarz; C.H. Beck 1996 r., s.135).

Odnośnie uciążliwych warunków umów doktryna dodatkowo wskazuje, iż *„Należałoby tutaj, w szczególności rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia wolnej konkurencji, i tym samym swobody kształtowania przez obie strony treści umowy, przedsiębiorca byłby w stanie wynegocjować kwestionowane postanowienie umowy”* (tak: Stanisław Gronowski. Polskie Prawo Antymonopolowe, zarys wykładu; Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 1998 r., s.146-147) .

Okolicznością świadczącą o uciążliwości warunku jest akceptacja przez stronę warunku dla niej mniej korzystnego, niż to wynika z przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i jest zwyczajowo przyjęte w podobnych umowach.

Jak wskazała Gmina Nowy Żmigród w piśmie z dnia 10 maja 2012 r. (znak: IOŚ.604.29.2012) i potwierdziła w piśmie z dnia 21 czerwca 2012 r. (znak: IOŚ.604.29.2012) oraz Spółka w piśmie z dnia 13 września 2013 r. (pismo znak: GPGK.A.XIV.25/13) włączenie do sieci przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych wykonuje na własny koszt przyszły odbiorca. Zleca on wykonanie włączenia przedsiębiorcy posiadającemu stosowne uprawnienia.

Przepisy art. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu wprowadzają pojęcia: przyłącza kanalizacyjnego (pkt 5) i wodociągowego (pkt 6), sieci (pkt 7), urządzeń kanalizacyjnych (pkt 14) i wodociągowych (pkt 16). Z kolei art. 15 tej ustawy rozstrzyga kto i na jakich warunkach dokonuje budowy, wyposażenia i utrzymania wymienionych tu przyłączy i urządzeń.

W ocenie Prezesa UOKiK uciążliwym warunkiem umowy w analizowanej sprawie jest zobowiązanie odbiorcy do wykonania na własny koszt części robót niestanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu tj. włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ustalając uciążliwość warunków umowy w analizowanej sprawie należy odwołać się do art. 15 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu stanowiącego, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, ustalonych przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji.

W analizowanej sprawie Gmina Nowy Żmigród wybudowała sieć wodociągową i kanalizacyjną, po czym przekazała sieć wodociągową Spółce, a sieć kanalizacyjną pozostawiła na swoim majątku przekazując Spółce w bezpłatne użytkowanie przez okres 5 lat (pismo Spółki z 13.09.2013 r. znak: GPGK.A.XIV.25/13). Jednakże bez względu na własność sieci użytkuje ją Spółka i to ona wydaje warunki techniczne podłączenia do każdej z sieci, jak i odbiera przyłącza sprawdzając między innymi, czy zostały wykonane zgodnie z wydanymi przez nią warunkami, a następnie podpisuje umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków czerpiąc z tytułu świadczenia tych usług korzyści.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami jeżeli przyszły odbiorca wybuduje z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, może je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie (art. 31 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu).

Stosownie do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. (sygn. akt III CZP 26/11) podstawę roszczenia o zobowiązanie do odpłatnego przeniesienia własności urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych - od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731) – stanowi art. 49 § 2 k.c.

Tak więc - bez względu na obowiązujący w danym okresie przepis stanowiący podstawę roszczenia - jeżeli przyszły odbiorca wybuduje z własnych środków urządzenia wodociągowe i/lub urządzenia kanalizacyjne, czyli w analizowanym przypadku włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nie będące przyłączami w rozumieniu art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, może je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu.

W analizowanej sprawie jednakże należy zwrócić uwagę, że sieć na terenach gdzie włączali się przyszli odbiorcy istniała, a więc nie zachodzą wątpliwości, co do obowiązków wynikających z art. 15 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w zakresie finansowania budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych – włączenia. Skoro sieć istniała obszar był już ujęty przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ustalając obowiązki stron umowy świadczenia usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, na etapie przed rozpoczęciem ich świadczenia, należy na wstępie – mając na uwadze treść art. 15 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu – odwołać się do art. 2 pkt 5, 6 i 7 ww. ustawy, w których zdefiniowane zostały niezbędne do analizy sprawy pojęcia, tj. :

- przyłączy kanalizacyjne to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej;

- przyłączy wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym;
- sieć to przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Należy dodatkowo podnieść, że definicje przyłączy muszą być nie tylko zgodne z wyżej przywołanymi przepisami, ale również regulacjami prawa cywilnego stanowiącymi, że właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale złączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości (art. 49 K.c.).

Odnosząc się do nałożonego przez Spółkę obowiązku wykonania przez przyszłego odbiorcę na własny koszt włączenia do sieci (wcinki) należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i prawa cywilnego obowiązek ten nie spoczywa na odbiorcy. W przypadku sieci przebiegających poza nieruchomością odbiorcy wykonanie włączenia stanowi pracę poza granicą nieruchomości, a więc nie należącą – zgodnie z przepisami prawa - do obowiązków odbiorcy.

Ponadto, zgodnie z wyżej przywołanymi przepisami włączenie (wcinka) ze względu na fakt, że wykonywana jest na sieci jest fragmentem sieci użytkowanej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a stanowiącej własność tego przedsiębiorstwa lub gminy i w związku z powyższym to przedsiębiorstwo, jako użytkujący sieć i czerpiący z tego tytułu korzyści winno na swój koszt dokonywać włączenia. Ustalanie zasad finansowania włączeń przez Spółkę i Gminę Nowy Żmigród w analizowanej sprawie winno być ustalone między tymi stronami.

W ocenie Prezesa UOKiK nie jest nadto możliwe uzyskanie przez odbiorcę (inwestora) własności wcinki, ponieważ włączenie jest realizowane każdorazowo na sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, będącej - co nie ulega wątpliwości – własnością Gminy/Spółki. Skoro tak, w momencie wykonania włączenia powstawał efekt w postaci pojawienia się na sieci wcinki, będącej częścią składową sieci – w rozumieniu art. 47 K.c.

Należy w analizie dodatkowo zwrócić uwagę na treść art. 15 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, który to wskazuje, że to na przedsiębiorstwie wodociągowo-kanalizacyjnym spoczywa obowiązek przyłączenia do sieci nieruchomości osoby ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości do sieci.

Nie bez znaczenia dla oceny przedmiotowej sprawy jest fakt, że w przypadku włączeń dokonywanych poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy nie posiadałby on uprawnień do działania na terenie cudzej nieruchomości w przypadku awarii występującej w miejscu włączenia, które to uprawnienia posiada ustawowo zagwarantowane przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Zgodnie bowiem z art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia, mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego należących do osób, które zostały podłączone do sieci w celu:

- zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego;
- przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów;

- przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez to przedsiębiorstwo;
- sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci;
- odcięcia przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenia plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczenie wody do lokalu;
- usunięcia awarii przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego, jeżeli umowa, o której mowa w art. 6 ust. 1, tak stanowi.

Zastosowanie znajduje w przedmiotowej sprawie również art. 49 § 1 K.c. stanowiący, że urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa.

Mając na uwadze wyżej przywołane przepisy – w ocenie Prezesa UOKiK - w celu przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo - kanalizacyjnej, przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania na własny koszt tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości, a w przypadku istnienia studzienki kanalizacyjnej na terenie jego nieruchomości do tej studzienki. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak włączenia do sieci należą do zakresu prac, których koszt winna ponosić w analizowanej sprawie Gmina Nowy Żmigród lub Spółka w zależności od wzajemnych ustaleń między tymi stronami. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane są bowiem do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określenia taryf.

Reasumując - w ocenie Prezesa UOKiK - założenie zgodnie z którym ubiegający się o przyłączenie musi wykonywać włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, na własny koszt, jako fragment przyłącza nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawnych. Ustawodawca wyraźnie wyznaczył granicę pomiędzy przyłączem, a siecią.

Sprawę długości przyłącza kanalizacyjnego w przypadku dłuższego z przyłączy, tj. przy braku studzienki kanalizacyjnej na terenie nieruchomości, rozstrzygnął Sąd Najwyższy w dniu 13 września 2007 r. (sygn. akt III CZP 79/07), podejmując uchwałę następującej treści *„Wybudowany z własnych środków przez odbiorcę usług zbiorowego odprowadzania ścieków odcinek przewodu kanalizacyjnego łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości tego odbiorcy z istniejącą siecią kanalizacyjną stanowi w części leżącej poza granicą jego nieruchomości gruntowej urządzenie kanalizacyjne, o jakim mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu”*. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu stwierdził dodatkowo *„znowelizowane brzmienie art. 2 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu stanowi zatem niewątpliwie wyraz woli ustawodawcy, który przez zmienioną definicję przyłącza dążył do ograniczenia kosztów przyłączenia ponoszonych przez podmioty przyłączane. Skłania to do interpretacji, zgodnie z którą – w razie braku studzienki – przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 ust. 5 jest odcinek przewodu między granicą nieruchomości gruntowej a budynkiem podmiotu przyłączanego”*.

Analizując od strony ekonomicznej problem przyłączy należy zwrócić uwagę iż przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i rozporządzenia taryfowego pozwalają przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu na zaliczenie kosztów inwestycji rozwojowej, tj. rozbudowę sieci w celu podłączenia nowych odbiorców, jeżeli została ona ujęta w planie wieloletnim, a następnie planie stanowiącym załącznik do wniosku o zatwierdzenie taryf do niezbędnych przychodów.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że jeżeli koszty wykonania włączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej ponosi przyszły odbiorca jednorazowo z chwilą podłączenia do sieci to warunek jego przyłączenia do sieci w tym zakresie jest dla niego uciążliwy, ponieważ jest mniej korzystny niż określony w przepisach.

Przyszły odbiorca ponosi bowiem samodzielnie, jednorazowo koszt, który winien stanowić podstawę ustalania niezbędnych przychodów, i który w rzeczywistości powinien ponieść tylko w takiej części jaka przypada na niego w związku z ilością pobranej wody i odprowadzanych ścieków.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że przepisy rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886) – zwanego dalej rozporządzeniem taryfowym - wskazują, iż (§ 7 ust. 5) uwzględnienie w niezbędnych przychodach i taryfowych cenach i stawkach opłat kosztów inwestycji, powinno być dokonywane stopniowo i rozłożone w czasie.

A zatem również z tego powodu koszt inwestycji nie będącej przyłączem byłby mniej uciążliwy.

Ponieważ oceniane w tym miejscu relacje mają charakter stosunków umownych, czyli takich, w których zakres praw i obowiązków jest z góry ograniczony, nadmierne uprawnienia i korzyści jednej ze stron wiążą się zawsze z odpowiadającymi im uciążliwościami nakładanymi na drugą.

W niniejszym przypadku uciążliwości odbiorców (kontrahentów Spółki) sprowadzają się do obowiązku ponoszenia nakładów na budowę włączeń do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, których kosztów odbiorcy nie powinni ponosić w świetle przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i przepisów K.c.

Wskazane uciążliwe warunki umów przynoszą Spółce nieuzasadnione korzyści, w związku z:

- zobowiązaniem przyszłych odbiorców do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących prac związanych z budową przyłączy,
- pozyskaniem w krótkim czasie i bez konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów inwestycyjnych nowych kontrahentów, a co za tym idzie zysków ze świadczonych im usług.

Wyżej zaprezentowane stanowisko Prezesa UOKiK odnośnie narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących narzucającemu nieuzasadnione korzyści znalazło potwierdzenie w wyroku SOKiK z dnia 15 stycznia 2009 r. (sygn. akt XVII AmA 76/08). W uzasadnieniu wyroku Sąd stwierdził, że z przepisów art. 2 pkt 5 i 6 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu jednoznacznie wynikają obowiązki każdej ze stron umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w zakresie budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, i przyłączy do nich. Zachowanie odbiegające od działań wynikających z przepisów prawa „*powoduje, że takie rozwiązanie jest korzystne wyłącznie dla powoda a tym samym, że zachwiana została równowaga stron. Uciążliwość odbiorców usług polegała na obowiązku ponoszenia nakładów na budowę, których nie powinni byli oni ponosić. Sąd stanął na stanowisku, że powód narzuca uciążliwe warunki umów o przyłączenie do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przynoszących mu nieuzasadnione korzyści w związku ze zobowiązaniem odbiorców do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących prac związanych z budową przyłączy.*”

Identyczne stanowisko odnośnie przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych zaprezentował SOKiK w wyroku z dnia 29 czerwca 2009 r. sygn. akt XVII AmA 29/09.

Ponadto należy w tym miejscu zwrócić uwagę na stanowisko Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z dnia 8 marca 2007 r. (znak:BR1m-053-22/07/359) „*W aktualnym stanie prawnym jedynie koszty budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierz głównego urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci – art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.*

W ustawie tej przyłącza zdefiniowane zostały następująco:

- *przyłącze wodociągowe (art. 2 pkt 6) – jako odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.*
- *przyłącze kanalizacyjne (art. 2 pkt 5) – jako odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku - do granicy nieruchomości gruntowej.*

Jednocześnie definicje przyłączy muszą być zgodne z regulacjami prawa cywilnego – właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale złączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości. Przyłączem jest więc przewód położony w obrębie nieruchomości, przewody poza nieruchomością należą do sieci.

W związku z powyższymi przepisami, w celu przyłączenia budowanego domu do sieci wod.-kan., przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak „wcięcie” do głównej rury wodociągowej zlokalizowanej po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów przez drogę, ułożenie rury wodoc. i osłonowej, wykonanie wpięcia do głównego kolektora ściekowego po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej przez drogę oraz opłacenie nadzoru branżowego realizowanego przez przedsiębiorstwo i wykonanie projektów powykonawczych, należą do zakresu przedsiębiorstwa wod.-kan. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane są bowiem do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określenia taryf”.

Mając powyższe na uwadze – w ocenie Prezesa UOKiK - zostały zatem uprawdopodobnione wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymagane do uznania postawionego w pkt I.1.a) sentencji decyzji zarzutu za uzasadniony.

Zobowiązanie przedsiębiorcy w zakresie pkt I.1 a) sentencji decyzji

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania antymonopolowego zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 6 lub 9 ustawy lub w art. 81 lub 82 Traktatu WE, a przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom Prezes Urzędu może, w drodze decyzji nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

W toku przeprowadzonego postępowania Spółka przedstawiła zobowiązanie do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom polegającym na nadużywaniu pozycji dominującej, o których mowa w pkt I.1 a) sentencji decyzji.

Spółka złożyła w dniu 13 września 2013 r. (pismo znak: GPGK.A.XIV.25/13) zobowiązanie do wykonywania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i wydawania warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociągowej zgodnych z w/w przepisami począwszy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

W przypadku sieci kanalizacyjnej Spółka dokonała z Gminą Nowy Żmigród ustaleń dotyczących zasad wykonywania części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza kanalizacyjnego, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (pismo z dnia 23 października 2013 r. znak: GPGK.A.XIV.31/13). Zgodnie z nimi Gmina Nowy Żmigród będzie wykonywała na własny koszt tą część robót, a Spółka będzie wydawała warunki techniczne przyłączenia do sieci kanalizacyjnej zgodne z w/w przepisami począwszy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Tak więc bez względu na własność sieci Spółka wydawała będzie warunki techniczne przyłączenia zgodne z art. 2 pkt 5 i 6 oraz art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

W ocenie Prezesa UOKiK działania objęte złożonym przez Spółkę zobowiązaniem zmierzają do zapobieżenia zarzucanemu jej naruszeniu art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zmiana treści wydawanych warunków technicznych i wprowadzona procedura doprowadzą do wyeliminowania zakwestionowanych warunków świadczenia usług. Również określony przez Spółkę termin na wykonanie podjętego zobowiązania uznać należy, za uzasadniony.

W tej sytuacji Prezes UOKiK orzekł, jak w punkcie I.2 a) sentencji niniejszej decyzji.

Ad. I.1 b) i c) sentencji decyzji w zakresie narzucania warunków umów w umowach o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków.

Uprawdopodobnienie stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez narzucanie przyszłym odbiorcom uciążliwych dla nich i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści warunków umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków. W celu uprawdopodobnienia zarzucanej Spółce praktyki określonej w art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest dodatkowo uprawdopodobnienie, że Spółka :

- narzuca określone warunki umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków,
- narzucane warunki umów posiadają uciążliwy charakter,
- warunki umów przynoszą narzucającemu je przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Narzucanie uciążliwych warunków umów jest jednym z przejawów nadużywania pozycji dominującej i jak wyżej już wskazano ma miejsce wówczas, gdy dominant - wykorzystując posiadaną siłę rynkową i sytuację przymusową kontrahentów, wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw zaopatrzenia na rynku - wymusza na nich określone zachowania.

Zakwestionowane postanowienia określone w pkt. I.1 b) i c) sentencji decyzji znajdowały się w stosowanych przez Spółkę umowach o dostarczanie wody i o odprowadzanie ścieków. W umowach tego rodzaju warunki nie są negocjowane.

Tam gdzie dostawca jednostronnie ustala warunki świadczenia usług, odbiorca w ramach szeroko rozumianej swobody kontraktowania ma prawo przyjąć ofertę bądź umowy nie zawrzeć.

Mając jednocześnie na względzie, że przedmiotem działalności Spółki jest dostawa wody i odbiór ścieków - a więc dobra o charakterze powszechnym, niezbędne dla normalnego funkcjonowania każdego gospodarstwa domowego - stwierdzić należy, że dając odbiorcy wybór jedynie pomiędzy zawarciem umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, a jej niezawarciem, Spółka narzuca kontrahentowi treść tych umów.

W powyższych okolicznościach uznać należy zatem za uprawdopodobnione, iż warunki umów o dostarczanie wody i o odprowadzanie ścieków stosowane przez Spółkę nie tylko mogą, ale wręcz są jego kontrahentom narzucane.

Ad I b) sentencji decyzji

Kwestionowane przez Prezesa UOKiK warunki umów (§ 7 umowy o odprowadzanie ścieków i § 6 umowy o dostarczanie wody) to:

Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź przerwy w świadczeniu usług odprowadzania ścieków wywołane:

- *brakiem wody na ujęciu,*
- *zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,*
- *przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych.*

Obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego jest, stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny.

Stosownie do art. 471 i następných K.c. dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że jest ono następstwem okoliczności, za które odpowiedzialności nie ponosi.

Spółka w podpisanych z odbiorcami umowach o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków zastrzega sobie, że nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody wywołane: brakiem wody na ujęciu, zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych.

Z treści przedmiotowych zapisów umownych nie wynika, że możliwość zwolnienia się z odpowiedzialności dotyczy wyłącznie sytuacji niezawinionych przez dostawcę usług i niezależnych od niego.

Brzmienie postanowień umów stwarza zatem Spółce możliwość zwolnienia się z odpowiedzialności odszkodowawczej względem odbiorców w każdym przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z powodu przerw lub ograniczeń w dostawie wody lub odbioru ścieków bez względu na przyczyny wystąpienia tych zakłóceń.

Takie rozwiązanie kwestii odpowiedzialności dostawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest – w ocenie Prezesa UOKiK - korzystniejsze od ogólnej zasady odpowiedzialności kontraktowej ujętej w art. 471 K.c.

Nieuzasadnione korzyści osiągnane przez podmiot gospodarczy stosujący praktykę ograniczającą konkurencję z art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów narzuconych kontrahentowi w relacjach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy.

W ocenie Prezesa UOKiK postanowienia umowne, na mocy których Spółka zwalnia się z odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług w sytuacjach wyżej wskazanych, mają uciążliwy charakter.

Wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej Spółki w każdym przypadku ograniczeń lub wstrzymań w dostawie wody będących efektem braku wody w ujęciu, zanieczyszczenia wody w ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych, czy też w każdym przypadku przerw w świadczeniu usług odprowadzania ścieków wywołanych przerwami w zasilaniu energetycznym, jest bez wątpienia dla Spółki korzystne. Spółka nie musi bowiem liczyć się z koniecznością wypłaty odszkodowania swojemu kontrahentowi w sytuacji, gdy zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności kontraktowej byłaby do tego zobowiązana.

Możliwość uniknięcia przez Spółkę odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy i wypłaty odbiorcom ewentualnego odszkodowania należy uznać – w ocenie Prezesa UOKiK - za nieuzasadnioną korzyść.

Bez znaczenia w ocenie niniejszej sprawy jest, czy Spółka w rzeczywistości osiągnęła lub nie osiągnęła korzyści wynikających z przedmiotowego postanowienia umownego. W uzasadnieniu do wyroku z dnia 23 czerwca 2005 r. (sygn. akt Ama 44/04) SOKiK, odnosząc się bezpośrednio do treści art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów podkreślił, iż ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję nie tylko wtedy, gdy praktyki te faktycznie wywołują skutki, ale także wówczas, gdy skutki takie mogą wywołać.

Nie jest tym samym konieczne wystąpienie skutku praktyki. Wystarczającą przesłanką jest samo zagrożenie wystąpienia skutku w postaci dowolnej formy eksploatacji pozycji rynkowej. Dla bytu praktyki ograniczającej konkurencję zdefiniowanej w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wystarczająca jest sama możliwość osiągnięcia takich korzyści przez przedsiębiorcę zajmującego na rynku pozycję dominującą.

Mając powyższe na uwadze – w ocenie Prezesa UOKiK - zostały zatem uprawdopodobnione wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymagane do uznania postawionego zarzutu za uzasadniony.

Zobowiązanie przedsiębiorcy określone w pkt I.2.b) sentencji decyzji

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania antymonopolowego zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 6 lub 9 ustawy lub w art. 81 lub 82 Traktatu WE, a przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom Prezes Urzędu może, w drodze decyzji nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

W toku przeprowadzonego postępowania Spółka przedstawiła zobowiązanie do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom polegającym na nadużywaniu pozycji dominującej w związku z narzucaniem uciążliwych warunków umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści.

Zgodnie z deklaracją Spółki zaprzestanie stosowania we wzorcach umów o dostarczanie wody i o odprowadzanie ścieków postanowień wskazanych w pkt I.1b) niniejszej decyzji i zastąpi je postanowieniami o treści:

„Przedsiębiorstwo nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie lub wstrzymanie odbioru ścieków wywołane okolicznościami, za które Przedsiębiorstwo nie ponosi winy, w szczególności:

- niezawinionym przez Przedsiębiorstwo brakiem wody w ujęciu,*
- niezawinionym przez Przedsiębiorstwo zanieczyszczeniem wody w ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,*
- niezawinionymi przez Przedsiębiorstwo przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.”*

Spółka zobowiązała się ponadto do przedłożenia wszystkim Odbiorcom, z którymi umowy nadal obowiązują, aneksów do tych umów, uwzględniających wprowadzone we wzorcach umów zmiany w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji.

W ocenie Prezesa UOKiK działania objęte złożonym przez Spółkę zobowiązaniem zmierzają do zapobieżenia zarzucanemu jej naruszeniu art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zmiana stosowanych wzorców umów w zaproponowany przez Spółkę sposób oraz zmiana umów dotychczas zawartych z odbiorcami usług poprzez ich aneksowanie doprowadzą do wyeliminowania zakwestionowanych warunków świadczenia usług. Również określony przez Spółkę termin na wykonanie podjętego zobowiązania uznać należy, za uzasadniony.

W tej sytuacji Prezes UOKiK orzekł, jak w punkcie I.2 b) sentencji niniejszej decyzji.

Ad I c) sentencji decyzji

Zakwestionowane postanowienie umowy o dostarczanie wody *„Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczeniu lub zaborze. W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza”* (§12 umowy o dostarczanie wody), zgodnie z którym Spółka określa sposób naliczania należności za pobraną wodę względem odbiorców, pozwolił jej na ustalanie należności odpowiednio do ilości wody, jaka mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza. W ten sposób arbitralnie uregulowano zasady ustalania ilości wody będącej podstawą rozliczania w wypadku zaistnienia opisanych zdarzeń. Ilości tej wody określone zostały na maksymalnym możliwym poziomie – w oderwaniu od faktycznego zużycia wody i wysokości rzeczywiście poniesionej szkody będącej skutkiem niedotrzymania warunków umowy przez usługobiorcę.

Oceniając, czy w/w sposób rozliczania odbiorców, zawarty w rozpatrywanym zapisie umów ma uciążliwy charakter zważyć należy, iż ani ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu, ani rozporządzenie taryfowe nie regulują sposobu rozliczeń w przypadku zaistnienia zdarzeń opisanych w zakwestionowanym postanowieniu umownym.

Jednakże pomocne w tym zakresie mogą okazać się przepisy rozporządzenia taryfowego. Wspomagająco można odwołać się do § 18 ust. 1 w/w rozporządzenia, w którym określony został sposób obliczania ilości pobranej wody w przypadku niesprawności wodomierza, zgodnie z którym ilość wody powinna być obliczana na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed wykryciem niesprawności wodomierza, a gdy to nie jest możliwe – na podstawie zużycia wody w analogicznym okresie roku poprzedniego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza. Opisane w zakwestionowanym zapisie umowy zdarzenia odpowiadają sytuacjom określonym w rozporządzeniu taryfowym, gdyż w obu przypadkach brak jest możliwości ustalenia ilości pobranej wody za pomocą wskazań wodomierza i w związku z powyższym, ilość pobranej wody w ocenie Prezesa UOKiK winna być określana na podstawie w/w rozporządzenia.

Zdaniem Prezesa UOKiK o uciążliwości omawianego postanowienia stanowi między innymi możliwość pobierania w nieracjonalnej wysokości kary umownej w postaci rażąco wygórowanej zryczałtowanej należności za pobraną wodę, która nie uwzględnia praktyki rynkowej oraz realnej wartości możliwej do wystąpienia szkody będącej efektem naruszenia warunków umowy przez odbiorcę. Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 5 listopada 2008 r. (sygn. akt VI ACa 525/08) wskazał, iż „(...) zapis umowny, który jednoznacznie wiąże należność za dostarczoną wodę w przypadku uszkodzenia urządzeń pomiarowych jedynie z techniczną przepustowością sieci, z całkowitym pominięciem choćby przybliżonej wielkości zużycia przez odbiorcę wody, musi zostać uznany za próbę nadmiernego obciążenia kontrahenta świadczeniem finansowym na rzecz Spółki, stanowiącym ekwiwalent jej nieuprawnionych korzyści”. W w/w wyroku Sąd wyraził również pogląd, iż „sposób ustalania należności za wodę w przypadkach uszkodzenia lub zaboru wodomierza przez odbiorcę nie powinien odbiegać od przewidzianych w tym zakresie regulacji prawnych, stanowiących wskazówki dla prawidłowego obliczania należności za wodę. Należy wskazać tu rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 roku w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 127, poz. 886), zgodnie z którym podstawą do naliczenia należności za wodę w razie nieprawidłowości w działaniu wodomierza jest średniomiesięczne zużycie wody w okresie 3 miesięcy poprzedzających awarię bądź w analogicznym okresie roku ubiegłego, przy uwzględnieniu liczby miesięcy trwania niesprawności”, przy czym – jak podkreślił Sąd – bez znaczenia pozostaje przyczyna niesprawności wodomierza.

W opinii Prezesa UOKiK, kwestionowany warunek umowy narusza również normy prawne określone w Kodeksie cywilnym dotyczące zasad odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Zastosowanie powinien tutaj znaleźć art. 415 K.c., zgodnie, z którym „Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę zobowiązany jest do jej naprawienia”, albo art. 471 K.c., który stanowi, że „Dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”.

Z brzmienia powyższych przepisów w zestawieniu z art. 6 K. c. wynika, że ciężar dowodu, co do wykazania przesłanek odpowiedzialności za wyrządzoną działaniem usługobiorcy szkodę, obciąża poszkodowanego.

Spółka powinna zatem wykazać, że poniosła szkodę, wykazać jej wysokość oraz zdarzenie (działanie lub zaniechanie usługobiorcy), które spowodowało szkodę, a także związek przyczynowy pomiędzy szkodą a zawinionym działaniem lub zaniechaniem usługobiorcy. Tymczasem rozpatrywane postanowienie umowne zwalnia usługodawcę z tego obowiązku. Stawia go w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do kontrahentów.

W przypadku winy odbiorcy Spółka może dochodzić od usługobiorców, na drodze roszczenia cywilnoprawnego, naprawienia poniesionej szkody (jeżeli wykaże, że zaistniały wszystkie przesłanki odpowiedzialności deliktowej bądź kontraktowej). Jej pokrycie może wiązać się na przykład z zapłatą. W ramach realizacji roszczeń odszkodowawczych dostawca może także dochodzić uiszczenia przez odbiorcę zapłaty za wodę pobraną w okresie od ostatniego odczytu wodomierza do czasu usunięcia powstałych z winy odbiorcy nieprawidłowości, a maksymalna ilość pobranej wody, za którą zapłaty może żądać dostawca w ramach odszkodowania, może być w istocie równa ilości wody, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza. Jednakże to przedsiębiorca winien udowodnić, iż taki był faktyczny lub prawdopodobny pobór wody.

Określony w zakwestionowanym zapisie sposób rozliczenia nie może więc stanowić przyjętej w umowie podstawy do naliczania należności i ogólnie obowiązującej reguły.

Mając powyższe na uwadze uprawdopodobniona została uciążliwość rozpatrywanego zapisu.

Kolejną przesłanką niezbędną do stwierdzenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest wykazanie, że narzucone warunki umowne przynoszą przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Osiągane, przez podmiot gospodarczy stosujący praktykę ograniczającą konkurencję określoną w art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów w warunkach braku ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju.

Nieuzasadnione korzyści mogą pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności, przewidziane w umowie pozwalające na wykorzystanie uciążliwego zapisu. Należy podkreślić, iż sama możliwość wystąpienia skutków praktyki ograniczającej konkurencję nie stanowi przeszkody dla stwierdzenia naruszenia art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dla bytu praktyki nie jest bowiem konieczne wystąpienie negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zaistniało zagrożenie wystąpienia takiego skutku. Praktyką ograniczającą konkurencję jest już bowiem sama próba osiągnięcia przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na rynku określonego skutku (por. E. Modzelewska – Wąchal, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Wyd. Twigger, Warszawa 2002 s. 97).

Nieuzasadnione korzyści osiągnięte przez Spółkę w analizowanej sytuacji polegają na możliwości nałożenia na odbiorców nieracjonalnej wysokości kary umownej poprzez dopuszczenie na podstawie umowy, możliwości przyjęcia przez Spółkę założenia, że w analizowanych przypadkach każdorazowo następuje nieprzerwany, całodobowy pobór wody. Może to prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia dostawcy usług z tytułu zastrzeżenia zapłaty za pobraną wodę, w ilości, jaka mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego z dniem od ostatniego odczytu wodomierza.

Dzięki spornemu warunkowi umowy przedsiębiorca ma możliwość zwolnienia się z obowiązku udowodnienia, jaki był rzeczywisty lub prawdopodobny pobór wody w okresie od ostatniego odczytu wodomierza do czasu usunięcia nieprawidłowości.

Uniknięcie kosztów związanych z wykazaniem wysokości poniesionej szkody może być również dla Spółki źródłem dodatkowych korzyści, których osiągnięcie jest rezultatem zastosowania zakwestionowanego uciążliwego warunku umownego.

Dopuszczenie, na podstawie umowy, możliwości przyjęcia przez dostawcę założenia, że każdorazowo następuje nieprzerwany, całodobowy pobór wody, może prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia dostawcy usług z tytułu dokonanych w umowie

zastrzeżeń, a tym samym być dla Spółki źródłem nieuzasadnionych korzyści. Stanowisko powyższe znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada 2007r. (sygn. akt VI ACa 939/07), w którym wskazano, że analogiczny do zakwestionowanego w niniejszej decyzji sposób rozliczeń pozwala na pobieranie przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne rażąco wygórowanego zryczałtowanego odszkodowania (kary umownej).

Dodatkowo należy wskazać na możliwości jakie posiada Spółka w celu zabezpieczenia się przed stratami wynikającymi z niewłaściwego postępowania odbiorców. Stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa lub został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.

Zgodnie z art. 28 ust 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w przypadku uszkodzenia wodomierza głównego, zerwania lub uszkodzenia plomby umieszczonej na wodomierzach, urządzeniach pomiarowych lub zaworze odcinającym, a także wpływaniu na zmianę, zatrzymanie lub utratę właściwości lub funkcji metrologicznych wodomierza głównego lub urządzenia pomiarowego możliwe jest nałożenie kary grzywny do 5.000 zł.

Dodatkowo należy w analizie przedmiotowego warunku umów zwrócić uwagę na art. 28 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, który przewiduje możliwość orzeczenia przez sąd, na rzecz przedsiębiorstwa, nawiazki w przypadku uszkodzenia przez odbiorcę wodomierza głównego, zerwania lub uszkodzenia plomby.

W okolicznościach sprawy zostało zatem uprawdopodobnione spełnienie wszystkich przesłanek, o których mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymagane do uprawdopodobnienia postawionego w pkt I.1 c) sentencji decyzji zarzutu w przypadku zapisów wzorców umów o świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków.

Zobowiązanie przedsiębiorcy określone w pkt I.2.c) sentencji decyzji

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania antymonopolowego zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 6 lub 9 ustawy lub w art. 81 lub 82 Traktatu WE, a przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom Prezes Urzędu może, w drodze decyzji nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

W toku przeprowadzonego postępowania Spółka przedstawiła zobowiązanie do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom polegającym na nadużywaniu pozycji dominującej.

Zgodnie z deklaracją Spółki zaprzestanie stosowania we wzorcach umów o dostarczanie wody postanowienia wskazanego w pkt I.1c) niniejszej decyzji i zastąpi go postanowieniem o treści:

„Odbiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia Dostawcy o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzeniu wodomierza, jego przemieszczenia lub zaborze.”

Spółka zobowiązała się ponadto do przedłożenia wszystkim Odbiorcom, z którymi umowy nadal obowiązują, aneksów do tych umów, uwzględniających wprowadzone we wzorcach umów zmiany, w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji.

W ocenie Prezesa UOKiK działania objęte złożonym przez Spółkę zobowiązaniem zmierzają do zapobieżenia zarzucanemu jej naruszeniu art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zmiana stosowanego wzorca umowy o dostawę wody w zaproponowany przez Spółkę sposób oraz zmiana umów dotychczas zawartych z odbiorcami usług poprzez ich aneksowanie doprowadzą do wyeliminowania zakwestionowanych warunków świadczenia usług. Również określony przez Spółkę termin na wykonanie podjętego zobowiązania uznać należy, za uzasadniony.

W tej sytuacji Prezes UOKiK orzekł, jak w punkcie I.2 c) sentencji niniejszej decyzji.

Ad II sentencji decyzji

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes UOKiK może określić termin wykonania zobowiązania.

Określając w niniejszej sprawie termin wykonania zobowiązania jako 6 miesięcy licząc od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji Prezes UOKiK uwzględnił nie tylko okres wykonania zobowiązania wskazany przez Spółkę, lecz również wziął pod uwagę ilość kontrahentów, którym mają być przedłożone stosowne informacje i warunki w jakich Spółka prowadzi działalność.

Uwzględniając powyższe, orzeczono jak w pkt II sentencji decyzji.

Ad III sentencji decyzji

Stosownie do art. 12 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o jakiej mowa w ust. 1, Prezes UOKiK nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Spółka zobowiązana została do złożenia, w terminie do dnia do dnia 15 sierpnia 2014 r. sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, o którym mowa w pkt I.2 niniejszej decyzji.

Sprawozdanie to winno zawierać w szczególności:

1. Kopie 5 kompletów dokumentów dotyczących wydania technicznych warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i oddzielnie kanalizacyjnej wydanych w okresie od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji;
2. informacje dotyczące ilości umów o:
 - dostarczanie wody,
 - odprowadzanie ścieków,

zawartych z Odbiorcami w oparciu o kwestionowane wzorce do daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji;

3. informacje dotyczące liczby odbiorców, którym doręczono aneksy do umów o:
 - dostarczanie wody,
 - odprowadzanie ścieków,

uwzględniające wprowadzone we wzorcach umów zmiany wraz z kopiami 5 przykładowych aneksów skierowanych do odbiorców;

4. kopie 5 przykładowych umów o:

- dostarczanie wody,
- odprowadzanie ścieków,

zawartych z odbiorcami w okresie od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji do dnia sporządzenia sprawozdania.

W związku z tym orzeczono jak w punkcie III sentencji niniejszej decyzji.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 K.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, 31 - 011 Kraków, Plac Szczepański 5.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Otrzymują:

1. Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.
ul. Jasielska 25
38-230 Nowy Żmigród

2. a/a RKR